

DIVERSITAT EN CURT

1

RECURSOS PEDAGÒGICS PER TREBALLAR
LA DIVERSITAT AFECTIVA, SEXUAL I DE GÈNERE

Presentació

**Àrea Drets de Ciutadania,
Participació i Transparència**
Direcció de Feminismes i LGTBI
Diversitat en Curt

**Aquesta publicació forma part
del desplegament del Pla Municipal
per la Diversitat Sexual i de Gènere
Mesures per la Igualtat LGTBI
2016 - 2020**

El programa “Diversitat en curt” sorgeix de la voluntat de l’Ajuntament de Barcelona, des de la Regidoria de Feminismes i LGTBI, d’oferir als centres educatius una eina útil que fomenti i treballi temes relacionats amb les identitats i discriminacions per raó de gènere, la diversitat afectiva i sexual, i la convivència, i que també ajudi a preveure i resoldre les situacions d’assetjament que poden tenir lloc en l’àmbit escolar. La fundació La Casa y El Mundo ha estat l’encarregada d’engegar i coordinar tot el projecte.

“Diversitat en curt” és un projecte de cinc curtmetratges que mostren, de manera creativa i testimonial, situacions personals i socials que permeten parlar i debatre críticament sobre qüestions que actualment tenen molt ressò i que, com s’ha dit abans, són les relacionades amb les identitats i discriminacions per raó de gènere, la diversitat afectiva i sexual, la convivència i la prevenció de la violència. Els curts van acompanyats d’una guia didàctica i el projecte va dirigit a l’alumnat d’educació primària, d’educació secundària obligatòria i postobligatòria, però sempre caldrà que el professorat i personal formador tingui en compte i valori la diversitat i l’oportunitat de l’ús d’aquests materials segons la diversitat de l’alumnat implicat en el projecte. Es pot ampliar la difusió d’aquest material a àmbits de formació no reglada sempre que hi hagi un bon seguiment per part de personal adult format en aquest àmbit.

El treball té com a objectiu fomentar una educació basada en la pluralitat, oberta i respectuosa amb totes les formes de viure l’afectivitat i la sexualitat. Té com a finalitat que tot l’alumnat conegui i aprengui a respectar les diferents maneres que tenim les persones de viure l’afectivitat i la sexualitat, de relacionar-nos socialment i de convida en família, per tal que l’acceptació i valoració de la igualtat dins de la diferència sigui fonamental en la formació personal de l’alumnat.

Cal insistir que, des del punt de vista pedagògic, l’educació afectiva i sexual contribueix al desenvolupament de la personalitat d’infants i d’adolescents i potencia les seves capacitats emocionals, intel·lectuals i de relació amb les altres persones. La formació afectiva i sexual és una necessitat educativa reconeguda i cal que es tracti en el currículum reglat; ha de formar part integrant de l’educació general i ha d’estar inclosa dins el marc educatiu global.

El projecte consta dels materials didàctics següents:

- Cinc curtmetratges acompanyats d’una guia didàctica.
- Orientacions didàctiques per al cicle inicial de primària.
- Orientacions didàctiques per al cicle mitjà de primària.
- Orientacions didàctiques per al cicle superior de primària.
- Orientacions didàctiques per al primer cicle d’ESO.
- Orientacions didàctiques per al segon cicle d’ESO.
- Orientacions didàctiques per a educació secundària postobligatòria.

Per a què serveixen aquestes orientacions didàctiques?

Tenen com a objectiu facilitar el desenvolupament i la posada en pràctica del projecte a les aules de tots els cicles d'ensenyament dels diferents centres educatius. En aquest sentit, trobarem:

- Els objectius generals de les activitats.
- Els continguts i el cos teòric de les activitats.
- Les habilitats que l'alumnat desenvoluparà.
- Explicació de cadascuna de les activitats i suggeriments per a la seva realització.

Els quaderns de treball que proposem (orientacions didàctiques) són per a tenir-los en compte prèviament al visionament del curset; no obstant això, el professorat els pot emprar segons consideri oportú. També cal subratllar que, malgrat que els materials s'aconsellin per a etapes educatives concretes, queda a criteri de la persona formadora el seu ús complet o parcial o combinat, ateses la diversitat de l'alumnat i les necessitats detectades en el grup.

Introducció

Al llarg del segle xx, els reptes del feminisme a favor de la dignitat i llibertat de les dones han anat evolucionant en funció del paper de les dones i dels homes en la societat. Els plantejaments feministes han tingut ressò i han estat incorporats a altres moviments socials, com el de les persones homosexuals, bisexuals, transsexuals i intersexuals. Les aportacions feministes de coneixement i consciència són imprescindibles en l'educació actual. Per una altra banda, dissortadament, continuen vigents les reivindicacions enfront del patriarcat i l'eradicació de la violència masclista és encara una fita a assolir.

Certament, s'ha fet un gran avenç en les lluites pels drets civils, que ha tingut com a resultat la igualtat legal en drets i deures de les persones, independentment del sexe/gènere o l'origen ètnic i cultural; però, de totes maneres, la història ens mostra que els canvis legislatius no són suficients per a aconseguir un canvi real en el camí cap a la igualtat i el reconeixement i valoració de la diferència.

Al segle XXI, veiem que encara estem lluny d'assolir l'acceptació social de la igualtat de dones i homes i de la diversitat de persones de diferents orientacions sexuals. No són suficients els avenços legislatius, sinó que aquests han d'anar acompanyats d'un canvi de mentalitat, de valors i d'actituds. En aquest canvi necessari juga un paper fonamental la coeducació, entesa, com diu la llei d'igualtat de dones i homes, com *l'acció educadora que valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de dones i homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes ni androcèntrics ni actituds discriminatòries, amb independència de llur orientació sexual o llur identitat de gènere* i, tal com queda recollit també en la llei per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, com *l'acció educativa que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol mena de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere*.

La formació afectiva i sexual representa un aspecte de gran importància en el desenvolupament integral de criatures i adolescents, i en els seus continguts cal anar més enllà del simple coneixement biològic i oferir recursos crítics per a entendre i explicar processos com la construcció de la identitat de gènere o la varietat de relacions afectives en la nostra societat. La seqüència continuada d'actituds i valors al llarg de les etapes educatives, amb una especial sensibilitat en la interacció amb l'alumnat, ha de permetre fer créixer el reconeixement i la valoració de la diferència i vèncer les discriminacions i la violència.

La coeducació és l'educació necessària perquè cada persona es realitzi com a tal i obre les portes al reconeixement i al respecte a la diversitat. En aquest sentit, la nostra intenció, amb aquest projecte, és treballar a l'aula la realitat de la diversitat sexual i dels diferents models de família, tot oferint una visió positiva i crítica i fomentant així la no-discriminació sexista, homofòbica o de qualsevol altra condició.

La nostra proposta és treballar la diversitat sexual i afectiva i també d'origen ètnic i cultural amb l'objectiu d'avançar en l'assoliment de la igualtat i el reconeixement de la diferència de totes les persones.

Bibliografia i recursos

Actualment els recursos sobre els diferents aspectes de la formació i la diversitat afectivosexual és nombrosa i estan a l'abast; el que cal és tenir sempre present i afinat l'esperit crític per tal de fer-ne una bona selecció. És impossible oferir una llista completa i/o actualitzada; per això a continuació en trobareu només una mostra.

L'any 2010 es va publicar un recull bibliogràfic que és assequible per internet en PDF: MERCÈ OTERO VIDAL, *La presència LGTB a l'àmbit educatiu. Eines per a la informació, la reflexió i la formació. Bibliografies*, Departament d'Acció Social i Ciutadania, Generalitat de Catalunya [http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/01departament/08publicacions/ambits_tematicos/lgtb/presencia_LGTB/educacio.pdf]

Llibres

BARRAGÁN, F., *Las razones del corazón. Afectividad, sexualidad y currículum*, Cuadernos de Pedagogía, 271, 72-76

FONT, P., *Pedagogía de la sexualidad*, Barcelona, Graó, 1990

GARCÍA FERNÁNDEZ, J.L., *Guía práctica de información sexual para el educador*, Pamplona, 1990

GIMENO, B., i G. RODRIGO, B., *¿Seré lesbiana?*, Madrid, Gay Saber, 2004

MARTÍN, A; RIBERA, J., *El diari vermell d'en Flanagan*, Barcelona, Columna, 2004

OLIVEIRA, M., *La educación sentimental*, Barcelona, Icaria, 1998

SOTO, J., *Curso de educación afectivo-sexual para educadores/as*, Vigo, Asetil Educación de Calle, 1999

Pel·lícules

Drac màgic és on cal acudir quan es necessiti material fílmic, segons l'edat i el tema, actualitzat en cada moment.

Boys don't cry (1999), de Kimberly Peirce

Brokeback Mountain (2005), d'Ang Lee

Em dic Harvey Milk (2008), de [Gus Van Sant](#)

Fire (1996), de [Deepa Mehta](#)

Fucking Åmål (1998), de Lukas Moodysson

La vida d'Adèle (2013), d'[Abdellatif Kechiche](#)

Ma vie en Rose (1997), d'Alain Berliner

Pàgines web

Casal Lambda
www.lambdaweb.org

Fundación para la Identidad de Género
www.figinternet.org

INClOU: Gais i lesbianes en l'educació
www.Inclou.org

Pandora
www.pandorapsicologia.com

Candela
<http://candela.cat/inici>

Tamaia
<http://www.tamaia.org>

Ca la dona
<http://www.caladona.org>

El Safareig
<http://www.donesenxarxa.cat/el-safareig-grup-de-dones>

Fil a l'agulla
<http://www.filalagulla.org>

AMPGIL
<http://www.ampgil.org/ca>

Associació de Famílies Lesbianes i Gais
<http://www.familieslg.org/familieslgtb>

DIVERSITAT EN CURT – 1

RECURSOS PEDAGÒGICS PER TREBALLAR
LA DIVERSITAT AFECTIVA, SEXUAL I DE GÈNERE

Presentació